

Stavovi hrvatskih političkih stranaka o TTIP-u (dio 1/3)

Blog

Posted by:

Objavljeno: 2015/7/3 10:52:52

Tema TTIP (Partnerstvo za transatlantsku trgovinu i ulaganja) rijetko je prisutna u našim medijima. Još rjeđe se moglo čuti – pročitati što o tome misle naše stranke. Prvi puta o tome su se morale očitovati u sklopu rasprave i Interpelaciji o radu Vlade na tu temu. Kako bi javnost mogla imati uvid u te stavove objavljujem neautorizirani tekst fonogram saborske rasprave.

Interpelacija o radu Vlade Republike Hrvatske u svezi s njezinom ulogom u postupku pregovora Europske unije i Sjedinjenih Američkih država o sklapanju partnerstva za transatlantsku trgovinu i ulaganja (srijeda, 1. srpnja 2015.)

Predlagatelji interpelacije su 21 zastupnik u Hrvatskom saboru. Želi li predstavnik predlagatelja dodatno obrazložiti interpelaciju? Da. Poštovani zastupnik Dragutin Lesar, izvolite.

DRAGUTIN LESAR:

Poštovani gospodine potpredsjedniče, kolegice i kolege, poštovani zamjeniče ministra sa suradnicima. Isplatio se čekati da završi rasprava o ove dvije interpelacije, započinje u trećoj jer po značaju i mogućim posljedicama ništa manje značajna od ove dvije ranije.

U cijeloj Europskoj uniji, SAD-u traje intenzivna rasprava o TTIP-u, neki elektori kažu da moramo govoriti TETIP , partnerstvu za transatlantsku trgovinu i ulaganja. I kao uvijek neki se svrstavaju apsolutno za, neki protiv, neki su sumnjičavi, a ima i onih u Europi baš ih briga, tih baš ih briga je čisto najviše u Hrvatskoj. To pokazuje i činjenica da u većini ili 99% medija posebice javnim servisima tema TTIP je zabranjena tema, osim kada se građane ove zemlje pokušava uvjeriti da će nakon njegovog potpisivanja u Hrvatskoj i cijeloj Europi teći med i mlijeko.

Meni je drago da osim nas nekolicina zastupnika i zastupnica ovdje na galeriji su i predstavnici zainteresirane javnosti civilnog sektora koji već mjesecima u Hrvatskoj pokušavaju otvoriti različite vidove rasprave i ja im se, ja ih pozdravljam i zahvaljujem na interesu za ovu parlamentarnu raspravu.

Dakle i dalje je TTIP najveća tajnost ili najtransparentniji pregovori do sad koje je EU vodila kako to piše ne samo u odgovoru Vlade, nego i većini dokumenata koje dobivamo iz Europe. Ja ću često danas koristiti riječ i navodno, jer sve što se tiče ispregovaranog dijela do sada, dakle konsolidiranih tekstova su najveća tajnost dostupni samo probranima i članovima Europskog parlamenta u tzv. čitaonici ili date roomu, sobi tajnih podataka, recimo sobi tajnih podataka. I zbog toga tvrdim da se radi o pregovorima koji su još uvijek pod najvećim velom tajnosti.

Europska pregovaračka stajališta jesu javno objavljena, ali ne prije, ne početkom pregovora, nego ako se ne varam tek u jesen 2014. Pregovaračka stajališta Sjedinjenih Američkih Država nisu javno objavljena i možete ih dobiti na uvid i to samo određene, probrane osobe u ime država, u veleposlanstvima SAD-a vjerojatno isto u posebnoj čitaonici.

I treći važan, važna sastojnica ocjene je specifična stajališta koje je Vlada RH dostavljala Vijeću,

zastupala i predstavljala na njezinim sastancima Hrvatskom saboru nisu dostupna, iako je Vlada u svom izvješću napisala da ih je Hrvatskom saboru dostavlja. Možda Odboru za europske poslove i tu se upravo razlikujemo u daljnjoj proceduri o čemu će kasnije.

Interpelacija je bila jedini način po Poslovniku ovoga Sabora, da se rasprava o TTIP-u otvori, drugog načina nije bilo. I naveli smo četiri razloga zašto je podnosimo, samo četiri. Smatramo da Vlada RH do sad nije izradila studiju utjecaja TTIP-a na hrvatsko gospodarstvo, društvene odnose posebice u sferi rada zdravstva, obrazovanja i drugih javnih usluga i zaštitu okoliša.

U dokumentu prioriteta Vlade rada u institucijama EU u ovoj godini snažno piše podržavaju zaključivanje TTIPA-a bez naravno ikakvih argumenata i namjere, naznake barem naznake da će o tome bilo kakva rasprava biti vođena u Hrvatskom saboru, a to je jedini dokumenat javno objavljen i Saboru dostavljen od strane Vlade gdje se spominje TTIP.

Treće, Vlada RH nije zauzela jasno stajalište da li je TTIP tzv. mješoviti ugovor, mješoviti sporazum što znači da podliježe ratifikacijama ili će ga sklopiti samo EU. Istina, u odgovoru i to je jedina dilema koja je od strane Vlade razjašnjena a kasnije sam i provjerio u jednom pismu još 2014. Vlada je obavijestila Odbor za europske poslove da vanjski poslovi u tijelima europske unije zastupaju stajalište da se radi o ugovoru mješovite nadležnosti. Ali to za mene nije dovoljno.

I četvrti, Vlada RH podržava TTIP, a bez ikakvih rasprava, kvalitetnih i transparentnih informacija hrvatskoj javnosti. I završili smo sa sljedećim zaključcima. Prvo, da Sabor zaduži Vladu da u roku od 30 dana Hrvatskom saboru dostavi cjelovito izvješće o aktualnom statusu pregovora, a posebice da nam dostavi svoja stajališta koja je do sada oko njega zastupala u tijelima europske. I to valjda nije problem dostaviti i ne vjerujem da su ti dokumenti klasificirani.

Drugo, Hrvatski sabor zauzima stajalište da TTIP spada u kategoriju mješovitih ugovora. Je li problem da i hrvatski Parlament donese zaključak, stanovište, da se radi o ugovoru mješovite nadležnosti. Treće, zadužuje se Vlada RH da pred svim tijelima EU ovlaštenim za pregovaranje, zaključivanje i potpisivanje TTIP-a bez odlaganja traži skidanje oznaka tajnosti za koje smatramo da su pretjerane, a dokazat će da tako isto misli i Europski parlament i još neka druga tijela. Četvrto, zadužuje se Vlada da u roku 4 mjeseca, dakle ne 4 dana, ne 4 tjedna, nego 4 mjeseca Hrvatskom saboru dostavi nezavisnu studiju utjecaja TTIP-a na gospodarstvo i društvo u Hrvatskoj. I peto, ovo je također po meni bitno da temeljem članka 4. Zakona o suradnji Vlade i Sabora na europskim poslovima sve što se odnosi na TTIP izvršava Hrvatski sabor plenumu, a ne Odbor za europske poslove.

Kao što ste vidjeli ovim zaključcima koji su afirmativni, korisni i dobri nikome ne dijelimo ni kazne, ni évrge, niti politiziramo u smislu ideoloških opredjeljenja. Kao što ste na samom, kao što ste čuli u samom sadržaju do sad ispregovaranog nismo rekli i napisali ništa, jer bi za svaku tvrdnju morali koristiti riječ navodno.

I zato vas molim da pažljivo slušate što tražimo, skraćena varijanta informacije, studija utjecaja na Hrvatsku, mješovita nadležnost i Sabor izvršava poslove u vezi TTIP-a. Nadam se da je to svima sjelo i da je jasno, o nadležnosti.

25. lipnja 2014. 20 parlamentarnih domova i 16 članica EU još 2014. piše pismo Europskoj komisiji u kojem između ostalog pišu: "Imajuć na umu važnost uloge koju nacionalni parlamenti imaju u postupku donošenja demokratskih odluka unutar EU smatramo da je izuzetno važno da trgovinske sporazume kao što su CETA i TTIP ratificiraju nacionalni parlamenti. Stoga tražimo da sveobuhvatne trgovinske sporazume kao što su TTIP i CETA smatrate ugovorima mješovite vrste."

Tko je to pismo napisao u ime kojih članica, odnosno koje članice? Nizozemska, Austrija, Belgija, Češka, Francuska, Njemačka, Mađarska, Irska, Latvija, Luksemburg, Malta, Poljska, Portugal, Slovačka, Slovenija i Velika Britanija. Dobili su i odgovor, zamislite, dobili su i odgovor 16. listopada 2014. kojega je potpisao Maroš Šefčovič u kojem otprilike piše: "Komisija uzima na znanje zahtjev potpisnika pisma 20 domova koji traže da se trgovinski sporazumi kao što su CETA i TTIP ratificiraju u nacionalnim parlamentima. Međutim znate komisija pa ima pa nema takve pristupe, imajući te izuzetke na umu ove primjere postoji mogućnost da vijeće i TTIP će smatrati sporazumom mješovite vrste."

Dakle, komisija nije prihvatila zahtjev mješovite nadležnosti nego kaže da će možda vijeće takvu odluku donijeti. I završava sljedećim: "Službe komisije vrlo će rado doprinijeti uključujući i sveobuhvatno sudjelovanje u informacijama koje bi potkrijepile te rasprave. Komisija je tako nešto već odradila u nekoliko nacionalnih parlamenata i ubuduće se veselimo toj suradnji. Komisija pozdravlja aktivno uključivanje nacionalnih parlamenata bez obzira na prirodu bilo to mješovito ili ne takvih sporazuma."

Dakle i Europska komisija se veseli da nacionalni parlamenti raspravljaju o TTIP-u. To je bilo napisano u listopadu 2014. Hrvatski parlament se nije pridružio tom veselju Europske komisije i nije raspravljao o TTIP-u ni na koji način. Ali ima još, 20. i 21. travnja ove godine u Rimu ako se ne varam održana je Konferencija predsjednika parlamenata svih članica EU i tamo su usvojeni zaključci u kojima između ostalog piše, citiram: "Predsjednici parlamenata uviđaju da je pitanje uloge koje parlamenti EU mogu imati u pregovorima o sporazumima između Unije i trećih osoba postalo osobito aktualno i relevantno zbog rastućeg interesa građana i civilnog društva za tri važna pregovora, TISA, CETA a posebno TTIP." I naš predsjednik Sabora je bio na toj konferenciji. Dakle, oni su shvatili da javnost ima sve veći interes a posebno i TTIP-a.

"Predsjednici parlamenta posebno pozdravljaju odluku vijeća da dopusti komisiji da po prvi put učini javnim svoje pregovaračke mandate." Bravo vijeće! "I dopusti pristup tekstovima TTIP-a o svim zastupnicima u Europskom parlamentu putem tzv. 'taonice' i slušajte ovo "pozivaju Europsku komisiju da isti pristup omogući i članovima nacionalnih parlamenata." Jako dobar prijedlog! Ako članovi Europskog parlamenta imaju pravo u tajnoj taonici citirati, odnosno konsolidirane tekstove, zašto to ne bi imali pravo i članovi nacionalnih parlamenata? Ovo su predsjednici parlamenata članica EU zaključili. U čemu je problem?

I da sad zbog vremena skratim, predsjednici parlamenata smatraju posebno važnim da nacionalni parlamenti imaju dobro definirane uloge u raspravljanju i ratifikaciji stupanja na snagu ugovora TTIP, CETA i TISA. Pa to je praktički sukladno našim zaključcima. Kao da su čitali interpelaciju.

Dakle, 20 parlamentarnih domova, 16 članica EU, Europski parlament također, predsjednici parlamenata također svi se slažu za mješovitu nadležnost, veću transparentnost, pravo uvida na konsolidirane tekstove. Ima li jedan jedini razlog da se takvim stavovima ne pridruži Hrvatski sabor, Hrvatska vlada, hrvatska politika u cjelini koje bi obavezivalo sve one koji Hrvatsku predstavljaju u bilo kojem tijelu EU?

O transparentnosti, Europska unija, dakle europska početna pregovaračka stajališta javno su objavljena, eto imam i datum 9. listopada 2014. Tek 9. listopada 2014. Rekoh, američka su tajna i izvolite u ambasadu na čitanje. Specifična stajališta Vlade RH su nam nedostupna a konsolidirani tekstovi, dakle ono što je dosad ispregovarano, dostupno je samo članovima Europskog parlamenta, euročlanovima Europske komisije i predstavnicima države. E sad tko je u ime RH išao u taonicu to

èitati ja ne znam. I što ste tamo proèitali, ne znam. Ali vjerojatno kad bih to znao ne bih bio siguran da bi išta od toga što ste tamo proèitali smjeli reæi. A kljuèna, za ocjenu onoga što je dosada ispregovavano, je rijeè navodno. Pa æu ja reæi, proèitati nešto što je navodno. Europska unija je odustala od regulacije kemikalija koje poremeæuju endokrini sustav kako bi udovoljila amerièkim zahtjevima u pregovorima oko TTIP-a doznaje Guardian. Unija je u pregovore ušla s listom 31 pesticida koji sadrži .../Govornik se ne razumije/... i s namjerom da zabrani njihov uvoz zbog povezanosti zrakom testisa i muškom neplodnošæu. Od mjera se odustalo nakon što su Amerikanci 13. srpnja 2013. zatražili da se zabrana zamjeni stavkom potrebe za dodatnim istraživanjem. Bilješke sa sastanka održanog 23. srpnja iste godine otkrivaju da Komisija želi uspješne pregovore oko TTIP-a ali ne želi više vidjeti spuštanje europskih standarda. Usprkos deklariranim željama Komisija je samo nekoliko dana kasnije odustala od regulacije pesticida i odgovorila, i udovoljila i odgovorila na zahtjev Amerikanaca. Jedini naèin da saznamo je li ovo navodno ili je ovo istina da idemo u tu èitaonicu tajnih podataka i proèitamo što je oko pesticida dogovoreno. Ali ako je tako kod ovoga EU postupila tko mi ima pravo tvrditi da takvih postupanja koje su sakrivene od javnosti nije bilo jedanput, dvaput, triput, deset, stoput, radnièkih prava, socijalnih prava, privatizacije javnog zdravstva itd. itd.

Da s pregovaraèkim stajalištima utvrðene na poèetku pregovora i sa oèito konsolidiranim tekstovima ipak nešto nije u redu dokazuju i preporuke ili prijedlog preporuka Europskog parlamenta Europskoj komisiji u kojemu je trebalo biti glasanje prije dva, tri tjedna pa je odgoðeno zbog velikog broja amandmana ima ih ukupno 67 preporuka Europskog parlamenta Komisiji, ja æu izdvojiti samo neke po meni jako bitne: 13. da se nadoveže na zajednièku izjavu u kojoj se odražava jasna predanost pregovaratelja da se trenutaène i buduæe usluge od opæeg interesa te usluge od opæeg gospodarskog interesa iskljuèe iz podruèja primjene TTIP-a ukljuèujuæi izmeðu ostalog usluge vodoopskrbe, zdravstva, socijalnog osiguranja, socijalne skrbi i obrazovanja. Što mislite zašto Europski parlament piše preporuku iskljuèite to iz TTIP-a? Bili su loše volje valjda taj dan pa su zato rekli da to iskljuèe iz pregovora.

18. da se zajamèi da se pravna steèevina EU u privatnosti podataka neæe ugroziti liberalizacijom protoka podataka. Da ima na umu da pristanak Europskog parlamenta na završnu verziju sporazuma može biti dovedeno u pitanje sve dok se u cijelosti ne obustave aktivnosti opæeg masovnog nadzora SAD-a nad graðanima EU. One, prije je bio valjda podsjeæanje na aktu ako se ne varam. Europski parlament preporuèa, evo vrijeme brzo ide, pa æu uzeti, da se zajamèi da se poglavlje o održivom razvoju obvezujuæe i primjenljivo te da mu je za cilj cjelovita i uèinkovita ratifikacija, primjena i provedba. Osam temeljnih konvencija Meðunarodne organizacije rada kad su u pitanju radnièka prava.

Zašto Europski parlament inzistira da obaveza ratifikacije osam temeljnih konferencija AEL-a bude uvjet vjerojatno bez ikakvog razloga i povoda. Da se zajamèi da standardi rada i zaštite okoliša nisu ugroženi na poglavlje o trgovini i održivom razvoju. I da predloži trajni naèin za rješavanje sporova izmeðu ulagaèa i država u kojim se poštuju naèela demokracije i nadzora i koji podrazumijevaju da javno izabrani neovisni struèni suci s potencijalnim predmetima postupaju na transparentan naèin na javnim suðenjima koji ukljuèuje žalbeni mehanizam i koji jamèi dosljednost sudske odluke te poštovanje nadležnosti sudova u EU i državama èlanicama.

To je u vezi onog famoznog i SDS-a ad hoc arbitražnih sudova na što Europski parlament upozorava. Što kaže izabrani suci, javnost suðenja, poštujuæi sudbenu vlast u EU i državama èlanicama. Dakle, iz ovih 67 preporuka Europskog parlamenta da se naslutiti da su oni vidjeli da u dosadašnjim pregovorima EU je preèesto odstupala od unaprijed prije poèetka pregovora utvrðenih

pregovaraèkih stajališta jer ne vidim ni jedan drugi razlog zašto bi s ovakvim preporukama išli. O studiji, Vlada nam je odgovorila da je u postupku izrade studije. Tko radi studiju? Kada je i gdje bio raspisan natjeèaj za odabir tko æe raditi studiju? Koji su projektni zadaci za studiju? Koji je rok za izradu studije? Da li æe one i kome æe biti, kada i kako javno obznanjena? To je preozbiljan stvar.

Vlada je u postupku izrade studija. Piše u izvješæu Vlade tko je, tko radi studiju, tko je kad odluèio tko æe raditi na studiji? Ja natjeèaj nisam vidio. I inzistiramo da studija mora u sebi sadržavati analizu radnièkih prava i kolektivnog pregovaranja, mehanizma rješavanja sporova, javnog zdravstva, proizvodnja hrane i GMO, zaštita okoliša, poljoprivreda, uporaba pesticida, uvoz, izvoz, malo i srednje poduzetništvo, obrazovanje, zaštita osobnih podataka, regulatorna suradnja izmjena i otkaz TTIP-a. Ako je to 13 podruèja u kojim se vode progovore oko TTIP-a. Ali interesantno je i to da se pozivanjem, odnosno da su pregovori otvoreni temeljem èlanka 208. ugovora o funkcioniranju EU koji regulira trgovinske sporazume, a iz ovih 13 poglavlja pregovora ja nisam baš siguran da javno zdravlje i radnièka prava spadaju u trgovinske ugovore ili u obrazovanje, nisam baš uvjeren. Što pak se sadržaja razloga strahova tièe, naravno da najveæi strah izaziva ad hoc arbitražno rješavanje sporova od korporativnih odvjetnika pa tako možemo se podsjetiti sluèaja Njemaèke zbog najavljenog zatvaranja nuklearnih elektrana, Urugvaja zbog cigareta i tužbe Philip MORrisa, Australije takoðer zbog cigareta, Ekvadora zbog naftne kompanije, oni su èak i platili ako se ne varam da 1,7 milijardi dolara su morali platiti kada su ih otjerali jer nisu poštivali zakone te države, Argentine koja je morala platiti milijardu i 115 milijuna zato jer je zamrznula cijene vode i struje zbog krize u kojoj se našla i strane kompanije su dobile odštetu za to. Slovaèke privatizacije javnog zdravstva.

Drugi razlog privatizacija javnih usluga, možda sam veæ nekome dosadan. Javno zdravstvo u Hrvatskoj je jedno od najveæih blaga koje još uvijek imamo. Svako daljnja amerikanizacija, privatizacija javnozdravstvenog osiguranja i zdravlja za nas nije prihvatljivo. I nikakve amerièke modele tu ne želimo ni vidjeti niti èuti za njih ni u obrazovanju, ni u obrazovanju.

Sigurnost hrane, vrlo jednostavno, u Europi proizvoðaè dokazuje da je hrana sigurna, amerièki model država ili kontrolor mora dokazati da postoji opasnost, ako razumijete razliku. Dakle europski standardi poèivaju na tome da proizvoðaè dokazuje ispravnost, amerièki ne. Dokaži mi da nešto nije dobro.

Okoliš, prema europskim standardima proizvoðaè dokazuje da kemikalija nije štetna, amerièkim standardima država dokazuje štetnost. To su radikalne razlike u sustavima zaštite zdravlja graðana i u Hrvatskoj i u EU.

I tko ne razumije razloge straha, kome nije jasno zašto se graðani pitaju pa dobro tko tu sada govori istinu, a u sadržaju nitko ništa neæe reæi, onda mora poèet toga i razumjeti. Pa nisu svi blesavi da ne znaju kakvo je stanje na amerièkom tržištu, zdravstvo, kakvo je stanje u njihovom obrazovnom sustavu. Danas je tu bilo spominjanje dva akcidenta oko puknuæa cjevovoda kod nafte. Jeli u Europi došlo do takvih akcidenata kod ... nafte? Mislite da to sluèajno u Americi dolazi? Pa njihovi standardi zaštite okoliša od europskih se razlikuju svjetlosnih godina. i zato æu završiti.

TTIP jeste trojanski konj kojega jeste tako dugo, trojanski konj æu ga zvati, dok konsolidirani tekstovi neæe biti javni, tako dugo dok TTIP ne svede da se sadržaj i pregovori ne svedu na trgovinsko podruèje, sukladno èlanku 207. Ugovora o funkcioniranju, tako dugo dok se iz njega ne iskljuèi vodoopskrba, zdravstvo, socijalno osiguranje, socijalna skrb, obrazovanje, radnièka prava. Jedno je razgovarati o slobodnoj trgovini i trgovaèkom ugovoru, a drugo kada akt, dokument ulazi u sfere društvenih vrijednosti, standarda i obièaja koji se naprosto ne mogu preslikavati i kopirati.

I treæe, jeste trojanski konj i zvat æu ga trojanski konj tako dugo dok jasno i nedvosmisleno i Vijeæe i Europska komisija ne kažu i ne odluèe, radi se o ugovoru mješovite nadležnosti. Tako dugo dok ova tri razloga mog straha, našeg straha oko toga postoje imam pravo sumnjati da se radi o pokušaju podvale. I nikakve floskule, nikakva pozivanja na europske tradicije, prakse, birokrate, iskusne politieare, kozmopolite, dobrobiti neæe promijeniti moj stav i neæu prihvatiti tvrdnje da je to šansa za izvoz posebice obrtnika, poduzetnika iz Hrvatske ako istovremeno na drugom listu papira, dakle ako se bavimo samo izvozom nema analiza i uvoza. Jer mi uvijek se ponašamo da je nešto šansa za Hrvatsku jer æemo mi sada nekome nešto prodavati, a on nama neæe ništa prodavati, on kod nas neæe doæi na tržište. I samo jednostrano prikazujemo te stvari.

I na kraju, ima li netko u Hrvatskoj hrabrosti, dakle ja TTIP doživljam i smatram da bi se trebao tretirati kao međunarodni ugovor i prilikom njega koristiti poglavlje ustavom o međunarodnom ugovoru, ne prenijetim poslovima i ovlastima EU nego međunarodnom ugovoru. Ima li netko u hrabrosti u Hrvatskoj postaviti jasan zahtjev ako svih 13 područja koje su utvrđene na poèetku pregovora ostanu do kraja i TTIP doista u sebi æe sadržavati ono što je na poèetku reèeno, što je daleko šire od trgovinskog ugovora i nije dobro ga zvati trgovinskim ugovorom? Ima li netko hrabrosti reæi radi se o preozbiljnom pitanju i o tome prije ratifikacije u Hrvatskom saboru æe se raspisati referendum? Jer bi to bilo ugrožavanja procesa sklapanja TTIP-a kao što mi je napisano u odgovoru na zastupnièko pitanje iz vanjskih poslova, pazite, da Hrvatska kao èlanica EU ne smije uèiniti ništa što bi ugrožavalo proces pregovora i eventualnog sklapanja ugovora. Znaèi li to da ne smijemo ni zahtijevati da je to mješovita nadležnost ili reæi mi æemo ga tretirati kao međunarodni ugovor i prije ratifikacije u Parlamentu raspisati referendum.

Uostalom Europa je dobila šaku u oko kada su referendumi u pitanju sada u Grèkoj. Nadam se da nakon i ovoga i ovi samouvjereni lideri Europske unije æe više oslušivati i èešæe odgovarati na suštinu pitanja. A onda i oni u Hrvatskoj koji .../Govornik se ne razumije./... odgovaraju pokrivajuæi to èesto sa floskulama izbjegavajuæi bilo kakav konkretni odgovor.

NENAD STAZIÆ: Zahvaljujem. Imamo jednu repliku poštovana Mirela Holy.

dr.sc. MIRELA HOLY: Poštovani kolega Lesar, evo ga, ja sam jedna od zastupnica koja je takoðer podržala ovu interpelaciju, smatram da je izuzetno važno da u Saboru raspravljamo o ovoj temi. A ja æu se nadovezati na ovo što ste malo prije rekli, zapravo na samom poèetku vaše rasprave o tretmanu medija ove teme.

Pa ja moram priznati da mene ustvari niti ne zaèuðuje medijska blokada sa kojom se susreæe obrada ove teme zbog toga što mi u Hrvatskoj imamo ustvari neoliberalne medije bez obzira na to da li su oni lijevo ili desno orijentirani. Oni ustvari zagovaraju jedan neoliberalni koncept i oni se u pravilu sprdaju sa TTIP-om, ismijavaju se tezi da kada bi bilo manje milijunaša da bi onda bilo i manje siromašnih.

Za njih ništa ne znaèe knjige, studije, èlanci i radovi koji su jasno pokazali i dokazali da trickle down ne funkcionira i ne može funkcionirati. Nama æe naravno predstavnici Vlade govoriti o tome kako procjene govore na temelju sporazuma poput NAFTA-e i CETA-e da æe država imati jako puno koristi od toga, da æe doæi do rasta BDP-a ali se ne govori tko æe od tog rasta ekonomskog ustavi imati koristi. A najmanje koristi æe imati građani.

I vi ste vrlo mudro akceptirali da naravno da æe možda i dogoditi se izvoz od strane nekih hrvatskih proizvoðaèa ali je pitanje šta æe biti sa stotinama, da ne kažem tisuæama malih proizvoðaèa koji zbog najezde jeftino proizvedenih proizvoda negdje drugdje pod puno drugaèijim sigurnosnim i

ekološkim standardima æe sigurno ugrožavati u velikoj mjeri naše poljoprivredne proizvođaæe. Dakle medije ne zanima što Dorling govori o društvenoj nepravdi, o njezinim uzrocima i da su ti uzroci potpuno povezani sa ekonomskim pitanjima, ne zanimaju ih nalazi Naomi Klein o mehanizmima koji su koristile najbogatije zemlje svijeta u doslovnom porobljavanju naroda, velikog broja država koje se danas smatraju zemljama u razvoju.

NENAD STAZIÆ: Na repliku odgovara poštovani Dragutin Lesar.

DRAGUTIN LESAR: Kolegica Holy hvala na potpisu i potpori za ovu interpelaciju. U odgovoru æu se samo zadržati u ovom dijelu medija, sa ovim što se drugim rekli se slažem.

Potpisnici ove interpelacije imali su dvije press konferencije, prvo kada smo ju predali i drugo kada je došlo oèitovanje Vlade.

99,9% graðana Hrvatske nije moglo znati uopæe da ova interpelacija postoji jer je u njoj, naznake sadržaja i èinjenice da je ona puštena u proceduru razloge i povode informaciju objavila samo HINA i Hrvatski radio. Nitko drugi.

Dakle, nekakva nevidljiva ruka, neèiji šapat ili neèiji mobitel su toliko utjecajne da je veæ oèito i samocenzura kod najveæeg dijela urednika nastupila da znaju, da kada èuju rijeè i TTIP ništa, osim ako æe se uživo iz Brisela javljati oni koji æe stati pred kamere i reæi najte se nikaj sekirati to bu tak sve lepo i dobro kada potpišemo taj TTIP, to bude sve strašno dobro, sve je to jako dobro i tako 8 minuta Dnevnika proðe da nas uvjeravaju.

Ali svi oni koji imaju drugaèije stajalište, pitanja, koji propituju, koji traže odgovore ne mogu. Ne èine oni zlo nama, da i nama, osobno mislim, oni èine zlo narodu, graðanima. Ali znate kako se ljudi kada se osvijeste i kada vide da je neko zlo udarilo po njima ponašaju? Onda se ponašaju osvetnièki. I oni koji kreiraju ovakvo javno mijenje se izlažu velikom riziku te osвете, osveta naroda je uvijek gadna.

NENAD STAZIÆ: Źeli li zamjenik ministrice vanjskih i europskih poslova poštovani Joško Klisoviæ usmeno obrazložiti izvješæe Vlade povodom interpelacije? Izvolite za govornicu.

JOŠKO KLISOVIÆ: Hvala lijepo gospodine potpredsjednièe Vlade, uvažene zastupnice i zastupnici. Vlada je u svom izvješæu odgovorila na pitanja postavljena u interpelaciji.

Ja moram priznati osobno nisam ni vidio potrebu za interpelacijom s obzirom da Vlada i mi iz Ministarstva vanjskih poslova i ja osobno svaki puta se odazovemo na poziv Sabora kada se želi raspravljati o TTIP-u.

Imali smo nekoliko takvih rasprava u Odboru za europske poslove ali bilo koji odbor ili bilo koji drugi .../Govornik se ne razumije./... Sabora ukoliko nas bude pozvao tu smo da razgovaramo, damo izvješæe, informiramo i tu nemamo apsolutno nikakvih problema.

Ja mislim da svi dijelimo tu konstataciju da je danas potrebno regulirati trgovinske i investicijske odnose između Europske unije i Sjedinjenih Amerièkih Država. Ovaj prostor gospodarski, politièki generira jako veliki BDP, više od 35% ukupnog svjetskog BDP-a, više od 70% ukupnih investicija u svijetu su amerièke ili europske.

Trgovina Europe i Sjedinjenih Amerièkih Država èini 40% ukupne svjetske trgovine. S obzirom da se ostatak svijeta poprilièno potruudi regulirati trgovinske investicijske odnose ne vidim razloga zašto bi ostavili ovo pitanje ne regulirano između ovako dva važna bloka.

Znamo da imamo trenutno pregovore o transpacifièkom sporazumu, trgovinskom. Znamo da azijske države su sklopile također jedan regionalni sporazum, a one èine drugih 40% trgovine, ukupne svjetske trgovine. Sve ono što je neregulirano ostavlja sigurno više i jaèe moguænosti za snažnija gospodarstva, a sigurno manje za ona koja su manje snažna.

Dakle ja se nadam da, naravno tek kad vidim ukupna rješenja TTIP-a moæi æemo cijenit njegovu korisnost za Republiku Hrvatsku, ali da sama ideja da se reguliraju trgovinski i investicijski odnosi između ovako dva važna trgovinska odnosno partnerska bloka je dobrodošla i mi smo ju također pozdravili iako je mandat za pregovore komisiji usvojen i prije našeg stupanja u Europsku uniju, dakle u lipnju a mi smo primljeni 1. srpnja te godine.

Ja bih sada samo kratko odgovorio na par pitanja koje sam èuo sada u vašem izlaganju pa možda da ne idem previše u širinu TTIP-a jer o njemu možemo stvarno dugo razgovarati.

Zabranjena tema u medijima. Ja ne uređujem medije i svaki put kad dobijem poziv iz medija, bilo da se rai o Hrvatskoj televiziji, drugim televizijskim kanalima ja se odazovem i bio sam nekoliko puta razgovarao o TTIP-u i na temu TTIP-a sa ostalim dionicima, dakle ljudima i iz sindikata i iz NGO-a i iz drugih društvenih skupina.

Na radiju smo bili i više od toga, bar tri puta više nego na televiziji a novinari me sigurno barem jedno tjedno nazovu i pitaju pitanja o TTIP-u na koja odgovaram. Vrlo èesto ona ne budu objavljena jer kad im objasnite o èemu se radi onda je to premalo zanimljivo, nema dovoljno skandala i onda valjda urednici odluèe to ne objaviti.

Ministarstvo vanjskih poslova priprema odnosno pripremili jesmo jednu komunikacijsku strategiju koja æe obuhvatiti dakle razgovore sa svim zainteresiranim na ovu temu. Iæi æemo i prema NGO-ima i prema poslodavcima i prema sindikatima i prema svima onima koji mogu imat interes, a uvijek æemo se odazvati u Sabor na bilo koju vrstu rasprave ili događaje koje æe Sabor povodom TTIP-a organizirati.

One rasprave koje smo imali na Odboru za europske poslove su bile rasprave koje su ukljuèivale i sindikate, bili su èelnici nekih sindikata, ukljuèivali su i poslodavce i komore su bile prisutne, civilno društvo je bilo prisutno. Dakle dionici koji imaju interesa za ovu temu su bili tu i ja mislim da je bila jako plodonosna i konstruktivna rasprava, da smo svi izvukli dobre pouke iz nje.

Transparentnost pregovora, ovo su najtransparentniji pregovori koji su ikad vođeni u trgovinskim sporazumima i jedini put kada je Europska unija, to je presedan opæenito u svjetskim odnosima, međunarodnim odnosima, odluèila objaviti i mandat komisije za pregovore i stajališta po pojedinim pitanjima. I ona kao što ste kazali jesu dostupna, Amerikanci su to uèinili kroz svoje ambasade malo restriktivnije, ali evo Europska unija je napravila taj dodatni veliki iskorak i mislim da je to pohvalno. Hrvatska se zalagala za takvu transparentnost i na svim sastancima raznim formatima, a ja znam na ministarskom formatu unutar vijeæa zalagali smo se za otvaranje TTIP-a javnosti, odnosno za maksimalnu moguæu transparentnost i to je naša pozicija.

Što se tièe stajališta koje Vlada nije dostavila kako ste kazali Hrvatskom saboru, ja moram ukazati na to da mi po Zakonu o suradnji Sabora i Vlade u europskim poslovima dostavljamo redovito to nadležnom odboru, ali dostavili smo i predsjedniku Sabora. Ja imam ovdje takav dopis, evo ovo zadnje stajalište prije nego što smo išli, prema tome ne možemo reæi da Vlada nije dostavila Saboru stajališta koja æe zastupati na sastancima unutar Europske unije.

Sljedeće vaše pitanje je bilo zašto konsolidirani tekstovi i ono što je ispregovrano nije stavljeno na uvid javnosti. Nema konsolidiranog teksta, još uvijek nije ispregovaran niti jedan dio teksta gdje ćemo reći to je to i gotovo, više se ne vraćamo na taj dio teksta. Svaki dio TTIP-a je pod zgradama, prijedlozi su različiti, nemamo konsolidiranog teksta koji smo završili sa pregovorima. Zatim pitanje mješovitog ili europskog sporazuma. Razlika je da u pravu ste, mješoviti sporazum dolazi u nacionalni parlament na ratifikaciju, europski ide samo u Europski parlament. Naše stajalište koje smo zagovarali i pisano smo to uputili Hrvatskom saboru da TTIP bude tretiran kao mješoviti sporazum.

No moramo znati da ukoliko u okviru TTIP-a se ne uspijemo dogovoriti s Amerikancima o onim stvarima koje spadaju u nadležnost država članica oni će onda ispasti iz TTIP-a i oni će biti puno restriktivniji i manji sporazum. U tom slučaju taj sporazum može postati europski sporazum i sadržavati samo odredbe koje su nadležnosti Europske unije. Tako da još uvijek ne znamo kako će na kraju završiti, koji će karakter sporazuma biti ali naše stajalište koje smo stavili na papir, uputili u Sabor je da je to mješoviti sporazum i za to se dosljedno zalažemo unutar Europske unije.

Oko javnih usluga. Mandat Europska komisija nema, dakle ne može pregovarati o javnim uslugama, zdravstvo, obrazovanje ili bilo što drugo. Ako govorimo o zdravstvenom osiguranju u smislu financijskih usluga to je nešto drugo, to onda nije pitanje zdravstva nego pitanje osiguranja. I prema tome Europski parlament tu ništa nije novoga tražio od Europske komisije kad ona sama već u mandatu koji je dobila država članica nema mandat pregovarati o javnim uslugama. Dakle pregovara se samo o trgovini robama i uslugama, ali ne javnim uslugama.

Studija utjecaja na hrvatsko gospodarstvo. Znamo da je Europska unija napravila jednu preliminarnu studiju, vi ste s njome upoznati jer vidim da baratate podacima iz nje. Znamo da je 10 članica Europske unije napravilo takvu studiju, 9 je pokazalo pozitivne učinke TTIP-a na njihova gospodarstva, jedna studija je pokazala negativne, to je slovenska studija. Prema mojim podacima. Mi smo krenuli u taj posao, svjesni ste stoga da je teško napraviti jednu kvalitetnu vjerodostojnu studiju dok ne znate rješenja sporazuma kojeg analizirate, ali moguće su napraviti neke preliminarne polazeći od pozicija Europe, pozicije Amerike i negdje između ćemo se sigurno naći i bit će rješenje koje će biti upisano u TTIP.

Ono što su mi neki ministri u Europskoj uniji ukazali i to se stvarno desilo i kod nas u Hrvatskoj, da rijetko možete naći institucije ili konzultantske kuće koje žele napraviti takvu jednu studiju s obzirom da je puno parametara, puno varijabli koje su njima ključne za donošenje kvalitetne i analitičke procjene nepoznati u ovom trenutku i da mnogi se od toga suzdržavaju.

Mi smo napravili i zato jesmo u postupku izrade studije, razgovore unutar Hrvatske sa onim institucijama i konzultantskim kućama koje bi to mogle eventualno napraviti. Mnoge od njih su nam rekle ne, nismo to u stanju. Pitali smo tko bi to mogao, isto da malo se i mi sami informiramo. U ovom trenutku čini se da je Ekonomski institut u Zagrebu ta institucija koja je spremna napraviti. Nismo javni natječaj još raspisali i ne znam da li ga je potrebno raspisati s obzirom da može ukoliko je cijena te usluge ispod 200 tisuća kuna, onda je to ta bagatelna nabava pa ne treba javni natječaj. No, nama je stvarno u interesu da ga napravi renomirana hrvatska kuća koja je u stanju svojim znanjima isproducirati jednu dobru studiju koju ćemo naravno, rezultate će je objaviti onda i komentirati zajedno sa javnošću i bit će daljnja podloga za naš rad unutar Vlade i donošenje određenih političkih odluka.

Ta studija je sigurno potrebna, krenuli smo u nju i vjerujemo da će se u vrlo kratkom roku, iako taj kratki rok sigurno nije mjesec, dva dana. Ono što smo preliminarno dobili da to mora biti tako 4 do 6 mjeseci minimalno od onih koji bi je trebali izraditi.

Standardi zaštite radničkih prava, standardi zaštite okoliša, standardi zaštite sigurnosti hrane. Europska komisija nema mandat iæi ispod onih standarda koje smo se dogovorili unutar EU koji vrijede danas unutar EU. Nismo potrošili toliko vremena, toliko napora, toliko energije da doðemo do tih standarda da reguliraju naše živote unutar EU da bi tako olako kroz jedan ovakav sporazum od toga odustali.

I nemojte zaboraviti da ovo nije jedini sporazum koji pregovaramo. Završili smo nedavno sa Kanadom sporazum koji je vrlo slièan ovom TTIP-u. EU ima 46 sporazuma sa razlièitim dræavama u svijetu, a pregovarat æe još cijeli niz. Trenutno pregovaramo sa Japanom, Vijetnamom, Malezijom, mnogim drugim dræavama gdje je još upitnija pitanje standarda zaštite ljudskih prava, zaštite ne znam radničkih prava, okoliša ili sigurnosti hrane.

Pogledajte samo na policama i u našim duæanima koliko imate proizvoda iz tih dijelova svijeta s kojima takoðer sklapamo trgovinske sporazume. No, nema ...

NENAD STAZIÆ: Zahvaljujem. Vrijeme je isteklo. Prelazimo na replike. Imate tri replike. Imat æete priliku reæi što ste izostavili. Mirela Holy, prva replika.

dr.sc. MIRELA HOLY: Evo ga pa ja bih htjela na samom poèetku reæi da se vidi ipak jedna dosta velika razlika u smislu odgovaranja Vlade na ovu interpelaciju u odnosu na odgovaranje Vlade na prethodnu interpelaciju.

Ja nisam zadovoljna sa onime što nudite kao sadržaj odgovora, ali barem odgovarate na ono što jest napisano u interpelaciji. Ja bih se htjela replicirati, ja bih htjela replicirati na nekoliko stvari. Dakle, nije stvar u tome da vi kao duænosnik ministarstva, odnosno predstavnik Vlade se odazovete na sjednice koje u Hrvatskom saboru organizira neko radno tijelo ili nekakva grupa zastupnika kao što se sada radi s obzirom da raspravljamo o interpelaciji.

Ja smatram da je obaveza Vlade da sama inicira raspravu u Hrvatskom saboru o ovoj izuzetno vaænoj temi zbog toga što ovaj ugovor ipak moæe imati vrlo dugoroène posljedice za cijelu hrvatsku ne samo ekonomiju nego i društvo u cjelini, jer biste na taj naèin ipak na kraju krajeva informirali najviše predstavnièko tijelo u Republici Hrvatskoj, a tim putem i medije i javnost.

I ono što bih htjela naglasiti i vi vrlo dobro znate da se ovdje ne radi samo o trgovinskom sporazumu, da se ovdje u stvari radi o puno, puno toga više. I tu bih htjela spomenuti ovaj famozni ISDS odnosno Investor to state dispute settlement koji se pokazao prilièno ja bih rekla jednim diskutabilnim instrumentom koji u svakom sluèaju u velikoj mjeri štiti interese korporacija koje znaju èesto puta biti i ekonomski moænije od dræava poput Republike Hrvatske.

I takoðer, nije stvar da li standardi vrijeme i dalje u EU, nego je pitanje o tome da li æe liberalizacija, kako æe se odraziti na znaèi proizvode koji se proizvode tim standardima u EU.

NENAD STAZIÆ: Na repliku odgovara zamjenik ministrice Joško Klisoviæ.

JOŠKO KLISOVIÆ: Evo kratko. Što se tièe iniciranja rasprave od strane Vlade unutar naše komunikacijske strategije, dakle imamo ideju da idemo prema svim dionicima ukljuèujuæi i Hrvatski sabor i da razgovaramo o TTIP-u i to æemo raditi, na to moæete stvarno raèunati. Ali i izvan Sabora sa razlièitim zainteresiranim skupinama stvarno æemo odraditi te razgovore.

Što se tièe ovog mehanizma za rješavanje sporova, e tu je sad vaæno naglasiti da Hrvatska ima 58 takvih bitova, to su .../Govornik govori engleski, ne razumije se./... koji sadræe i taj mehanizam. Ono

što želimo kroz TTIP napraviti je modernizirati te mehanizme i ojačati u stvari ulogu države koja zastupa javni interes. One mehanizme koje imamo nazovimo ih tako kolokvijalno staromodni nisu dovoljno dobri i zato imamo ove probleme i ove sve povike i argumente koji se rađaju u europskoj javnosti zašto su loši ti mehanizmi.

Dakle, želimo jedan novi, moderan mehanizam koji će zaštititi pravo države da vodi javne politike, kojim će se definirati šta to znači siguran poslovni okoliš, jer do sada su arbitražni sudovi uvijek sudili u korist korporacija, sad to želimo izmijeniti, gdje želimo u novom sustavu rješavanja sporova utvrditi etička i stručna pravila i minimume koje moraju sadržavati suci koji sude u takvom jednom arbitražnom sudu. I želimo naravno, Europska komisija je predložila, to je još uvijek jedan prijedlog o kojem se države članice moraju odrediti, da se ide ka stvaranju jednog arbitražnog suda sa listom sudaca koji će onda kada prođu sve verifikacijske mehanizme da su stvarno kvalitetni za taj posao suditi po arbitražnim prigovorima bilo koje kompanije kako bi dobili jednu jednoobraznost, jednu kvalitetu u suđenju, a ne da svaki ad hoc sudac radi i kako mu padne na pamet.

Dakle, idemo u modernizaciju cijelog tog sustava rješavanja sporova sa investitorima kako bi upravo ojačali položaj države, ojačali javni interes, ojačali sve ono zbog čega danas imamo velike povike.

NENAD STAZIĆ: Hvala. Druga replika, Dragutin Lesar.

DRAGUTIN LESAR: Hvala. Ovo što ću reći, mogao sam reći u ime predlagatelja nakon prve rasprave ali idem u repliku da vam omogućim da ogovarate, jer po tumačenju Poslovnika predstavnici Vlade mogu govoriti kad je interpelacija u pitanju samo na početku, mada se ne slažem.

Dakle, gospodine Klisoviću odgovorili ste u cijelosti samo na jedno pitanje iz interpelacije, a to je mješovita nadležnost i stav Vlade. Trudili ste se odgovoriti na druga pitanja, ali je previše vrludanja u tim odgovorima. Dakle, pokušali jeste, ali ne do kraja.

Niste razumjeli svrhu interpelacije. Tri od pet zaključaka Sabor obavezuje nešto Vladu, jednim donaša zaključak, stav i preuzima nadležnost od Odbora za europske poslove. To nisu dovoljni razlozi? A drugačije zbog Poslovnika Sabora nismo ni raspravu mogli otvoriti ako me razumijete. Ja bih volio da se rasprava može otvoriti temeljem zaključka, list papira u roku 8 dana dođete vi ministrica, premijer daju informacije, raspravljamo ali nije to tako. Znači, mi imamo Poslovnik koji je kompliciran do zla Boga.

I molim vas, ili je greška ili potvrdite, čitam iz vašeg odgovora s obzirom na to da postoje i neka osjetljiva pitanja u kojima se ne raspravlja u sklopu pregovora hormoni GMO snižavanje standarda, odustajanje od ... vrijednosti jel' doista tvrdite da u pregovorima TTIP-a nema GMO-a? Tako tu piše, nema. Možete, evo čekam odgovor.

NENAD STAZIĆ: Odgovor na repliku, zamjenik Joško Klisović.

mr.sc. JOŠKO KLISOVIĆ: Hvala lijepo. Dakle, ja ne pišem Poslovnik Sabora i stvarno na to ne mogu utjecati. Što se tiče GMO-a Europska komisija nema mandat država članica da pregovara o GMO-u i uvozu GMO hrane na europsko tržište. Dakle, i dalje vrijede svi mehanizmi, bilo europski, bilo nacionalni za zaštitu GMO-a. Evo, to je odgovor.

NENAD STAZIĆ: Treća replika, poštovani Gordan Jandroković.

GORDAN JANDROKOVIÆ: Zahvaljujem se gospodine potpredsjedniæe. Pa pitanje TTIP-a je kompleksno pitanje, međutim ono što mene zanima je zaštita interesa RH i zaštita hrvatskih građana. Nažalost, moram konstatirati veæ u uvodu da sam zamijetio da postoji razlika između onog što je govorio zamjenik ministra i onoga što piše u Izvješæu Vlade Hrvatskom saboru. Morat æete mi to objasniti jer nažalost nemamo drugu poslovniæu mogućnost nego da vas pitam ovako odmah na poèetku rasprave. Dakle, tu stoji da je Vlada Republike Hrvatske pokrenula proces izrade studije utjecaja TTIP-a na hrvatsko gospodarstvo, društvene odnose itd. O tome je Vlada RH 23. travnja 2015. godine uputila odgovor na zastupniæko pitanje zastupnici Mireli Holy u kojem se izrièito navodi da je Vlada Republike Hrvatske u procesu izrade studije utjecaja TTIP-a na hrvatsko gospodarstvo nakon èega planira provesti široku javnu raspravu.

Dakle, piše da ste u procesu izrade studije utjecaja. Vi ste ovdje kazali da vi još ni ne znate tko æe raditi tu studiju utjecaja. Vi ste rekli da uopæe još niste raspisali natjeèaj. Vi ste rekli da nitko osim Ekonomskog instituta ili kog ste spomenuli još nije uopæe ni dao pristanak da bi u tome sudjelovao. Dakle, vi nas ovdje ili muljate, obmanjujete svjesno ili nesvjesno. Jer ovo što ovdje piše i ovo što ste vi kazali nije jednako a to bi trebalo biti jednako kako biste dobili povjerenje i kako bi vam građani vjerovali.

Raspravu imamo u 20,00 sati oko ovog sporazuma koje je jedno od centralnih pitanja, središnjih pitanja danas u EU. Prigovara vam se na nedostatku transparentnosti i onda Hrvatski sabor u 20,00 pred praznom sabornicom praktièki vodi ovu raspravu. Pa naravno da æemo izazvati sumnju, odnosno vi kao Vlada bit æete odgovorni što æe i nakon ove rasprave isto tako biti sjena na tome da li se nešto skriva i da li postoje ustvari neki skriveni interesi kada je u pitanju TTIP.

NENAD STAZIÆ: Vrijeme. Na repliku odgovara zamjenik Joško Klisoviæ.

mr.sc. JOŠKO KLISOVIÆ: Da, ne skriva se ništa niti je to ikakva namjera. Kada govorim o procesu izrade studije to ne znaèi onaj trenutak kada institut ili neka druga kuæa krenu raditi i istraživati. To znaèi kad vi poènete, ja bar tako razumijevam, i pisati projektni zadatak. Moram kazati svi ovi elementi koji su navedeni u interpelaciji koji se tièu studije jesu sadržani u ovom našem projektnom zadatku. Vrlo je složena stvar definirati toèno projektni zadatak za ovako jedan kompleksni ugovor.

Prema tome, ako smo u procesu izrade studije i taj dio je dio, ja ga shvaæam kao dijelom procesa. A ne, on ne poènje onog trenutka kada netko krene istraživati po našem projektnom zadatku. U tom smislu mi smatramo da jesmo u procesu i želimo što prije ubrzati i izradu te studije i što prije upoznati javnost sa njenim rezultatima.

... /Upadica se ne razumije./...

NENAD STAZIÆ: Gledajte, ne možemo ovako.

mr.sc. JOŠKO KLISOVIÆ: Rokovi æe biti postavljeni naravno, ali s obzirom da se radi o kompleksnom zadatku moramo vidjeti sa onim tko æe izrađivati studiju stvarno što je realno. Ali æemo sigurno postaviti rokove, da.

NENAD STAZIÆ: Źele li izvjestitelji odbora uzeti rijeè? Ne. Otvaram raspravu. U ime Nezavisnih ljevièara govorit æe poštovani Nikola Vuljaniæ.

NIKOLA VULJANIÆ: Ovo je oèito dan interpelacija. Ovim prošlim smo trebali razgovarati o postupku a razgovarali smo o meritumu stvari. Prepucavale su se dvije strane tko je za vađenje nafte, tko je

protiv vađenja nafte a to nije bila tema. Tema je trebao biti postupak. Ovaj puta bi trebali razgovarati o meritumu stvari, međutim naravno meritum stvari ne znamo pa vjerojatno neæemo razgovarati o meritumu stvari i o tome što ima u tom sporazumu jer to rijetko tko oèito i zna, i rijetko tko oèito zna što æe biti u njemu. A po interesu u sabornici baš nije to ni neka zanimljiva tema.

Zašto smo, a klub je potpisao ovu interpelaciju? Iz tri razloga. Jedan je ovo što sam rekao maloprije da o tome ne znamo ništa ili gotovo ništa, a trebali bi znati. Drugi, jer se Vlada opredjeljuje žuèno i s punim srcem za nešto što ne obrazlaže jer ne može ni ona sama znati i vjerojatno i ne zna pa se to opredjeljenje doima pomalo služinski kao da se ajde recimo oèe ugoditi gazdi.

Treæi razlog po meni najvažniji jest jer mislimo da je amerikanizacije Europe i Hrvatske u Europi bilo dosta. I ovo što se dosad dogodilo prenašanjem rezona funkcioniranja društva iz SAD-a na europsko kopno i otoke i u Hrvatsku donijelo je samo tragedije. Jedna od tih tragedija se sad odigrava u Grèkoj, sutra æe se ili u jesen odigrati u Španjolskoj, kad æe se odigrati kod nas ne znam toèno, ali sve su naznake da hoæe.

Amerièki sustav vrijednosti i života zasniva se na kompetitivnosti i to kompetitivnosti darvinistièkog tipa. Ko može, zna preživjet æe a onaj drugi a Bože moj pogodilo ga je kao dinosaure. Mi imamo 2000.godina povijesti iza sebe i to povijesti koja nas je nauèila da je kooperativnost barem jednako vrijedna kao i kompetitivnost. Inaèe ne možemo preživjet na ovom kontinentu sa toliko naroda, sa toliko ideja, sa toliko ideologija, nemamo šanse.

Preseljenje rezona koji su uspješni u SAD-u, uspješni su naravno, došli su na novi kontinent, otvorili novi svijet i tako ga organizirali. Preseljenje tih rezona ovamo ne može dat dobre rezultate. A ovaj sporazum ide za tim, on æe propisati standarde, standarde koje æemo zajedno držat sa obadrije strane Atlantika. Kažete da u sporazumu nema javnih usluga možda ali jesmo definirali što su javne usluge? Nama su visoko obrazovanje je nama javna usluga, Amerikancima nije, to je roba, to je roba koja se kupi i prodaje na razno razne naèine od školarine do kupovanja diploma. Tamo se može kupiti diploma legalno zasnovana na vašem iskustvu. Vi kažete da imate iskustva u određenoj struci i dobijete određenu diplomu. To je roba, naravno roba koja ne vrijedi bog zna šta ako ste ju kupili, ali je roba.

Isto tako i zdravstvo, javno zdravstvo je tekovina socijalne ako hoæete i socijalistièke civilizacije u Europi. U Americi je ta ideja strana. Obama ju pokušava sad progurati na sve moguæe naèine i vidite po licima ljudi koji protestiraju protiv te njegove odluke da im zapravo nije jasno što se događa, što sad oæe taj crni predsjednik, kako se mogu svi lijeèiti oni koji plaæaju i oni koji ne.

Kod nas su zdravlje i obrazovanje ljudska prava, ja ih tako shvaæam. Pretpostavljam da ih i veæina Europe tako shvaæa, u Americi ne, to je roba. Tko ima ima, tko nema nema. Zašto Vlada radi to što radi? Zašto se priklanja sporazumu ovako na èoravo? Dva su moguæa rezona, jedan je ne znaju ništa o tome. Veliki deèki, veliki igraèi igraju svoje igre i naša se Vlada nekritièki priklanja tim igraèima. Sve nas naravno vuku sa sobom. Drugi moguæi rezon je znaju nešto, ali to nije za svaèije uši pa to javnost ne treba znati. Pa zapravo je teško reæi koji je od ta dva rezona je gori. Oba dva idu na štetu građana.

Neinformiranost naših vlasti i njihovo pristajanje uz nešto što su rekli tzv. veliki igraèi ne može biti dobro za Hrvatsku i ne može biti dobro za hrvatski narod i nije dobro ni za koga, ni za tu Vladu. Èuvanje nekakvih informacija o tome što se događa i što se namjerava dogoditi i nedavanje javnosti uvida u te informacije jednako je loše i za demokraciju i za hrvatski narod i za hrvatsku državu i za Vladu jednako.

U svakom sluèaju èini mi se da se još jednom dogaða ono što nam je ministrica vanjskih poslova rekla neposredno prije referendumu o ulasku u EU, to je odgovornost političkih elita da to naprave i političke elite moraju preuzeti tu odgovornost i napraviti to. Nakon toga smo promijenili Zakon o referendumu i izbacili 50% van. I da su dva Hrvata glasali za ulazak u EU ostali da su ostali kuæi prošlo bi. Naravno nije sluèajno, sad nam se to vraæa sa ovim drugim referendumima, vraæa nam se u èelo ali to je veæ druga prièa.

Èini mi se da se ovo vrti u krugovima političkih elita i da zapravo je poruka Plepsu pa dobro dobit æete kad bude gotovo, vidit æete što æe bit pa sad živit æete u tome. To je nešto što, èega smo se zapravo bojali kod ulaska u EU i ja sam se zdušno zalagao za to a neke kolege su mi prigovarali da zapravo naivno gledam da æe se upravo takva stvar dogoditi da æe ta elita iz Bruxellesa kao iz Budimpešte, Beograda, Beèa uvijek nas na B prati jel, da æe ta elita iz Bruxellesa zapravo poèeti odluèivati o našim životima. Jer ovo o èemu govorimo danas nije trgovaèki sporazum, nije to trgovaèki sporazum. Da je to trgovaèki sporazum on bi se ticao prometa roba, a on bi između ostalog ukljuèio onda i ukidanje viza između zemalja koje na takav naèin surađuju. Nitko još nije spomenuo ništa da æe se ukinuti vize za Hrvate sa SAD-om, to naravno to nije dio ovog sporazuma, ali bi bilo pristojno ako se od nekoga oèekuje da potpiše sporazum da se vize ukinu.

Nije to trgovaèki sporazum, to je sporazum o prijenosu zapravo životnih vrijednosti i o amerikanizaciji èitavog ovog civiliziranost tzv. civiliziranog svijeta.

Malo prije je kolega Lesar govorio pa je najprije rekao rijeè amerikanizacija, onda se ispravio i rekao ma privatizacija. Nije to sluèajna greška, kolega Lesar ne griješi sluèajno. To je namjerno i to je istina. Amerikanizacija znaèi privatizacija svega.

Nemojmo misliti da je to privatizacija tvornica, luka, aerodroma i sliènoga, to je privatizacija svakodnevnog našeg života i to æemo imati ako ne pazimo jel.

Ima stvari koje su definitivno civilizacijski odreðene i koje spadaju u domenu onog što nazivamo steèajna prava. Neka od njih su kao radnièka prava veæ danas u Hrvatskoj dovedena ispod razine civiliziranosti i podnošljivosti.

Ako to bude predmet isto tako ovog sporazuma, vjerujte srušit æe se i dalje. Ali mi to naravno ne znamo, ona rijeè navodno što kaže Lesar je jedina rijeè koju možemo èvrsto reæi, navodno se i o tome raspravlja.

To je između ostalog, ali to smo sami htjeli, definitivni kraj hrvatske suverenosti. Mi smo monetarnu suverenost izgubili kada smo se priheftali euru, financijsku suverenost kada smo prodali banke, razvojnu suverenost kada smo rasturili sve institute, industrijsku suverenost kada smo prehrambenu industriju kursom eura i kune uništili, u Hrvatskoj se niš ne isplati raditi, vojnu dragovoljno kada smo ušli u NATO, dobar dio političke kada smo ušli u EU. èini mi se da bi ovo bio kraj.

Zapravo, tamo 1918. smo ulazili u nekakvu maglu i onda je jedan političar ustanovio da ulazimo ko guske u maglu. Hajde da prestanemo biti guske i barem da znamo kamo idemo, da si rasvijetlimo taj put i da nam to što nam se dogaða barem bude jasno, ako veæ ne i prihvatljivo. Hvala.

NENAD STAZIÆ: Zahvaljujem. Prelazimo na replike. Prvo Boro Grubišić.

BORO GRUBIŠIÆ: Hvala lijepo. Kolega Vuljanijæ dobro ste usporedili guske u magli s neèim što evo veæ dvije godine TTIP traje i on je dvije godine aktualan, ali mi prvi puta u Saboru o tome raspravljamo i to interpelacijom. Nismo dobili nikada ništa ni od Vlade ni od koga.

Druga stvar je što je u TTIP-u ima puno stvari napisano je i pitanje je tko je sve vidio uvjete iz toga tzv. trgovinskog sporazuma. Ja imam informaciju da ni èak naši europarlamentarci njih 11 da je

samo dvoje vidjelo taj TTIP, samo dvoje, neæu govoriti imena sada.

Kada govorite o guskama u magli što bi bilo isto ovako jedno potpisivanje što kažu bjanko takvog jednog sporazuma, onda moram reæi da je stvar po meni stvar je nadležnosti, hoæe li hrvatska Vlada i Hrvatski sabor imati pravo ili æe to pravo preuzeti Europski parlament i Europska komisija da potpisuju u ime Hrvatske? Dakle pitanje je nadležnosti.

A sve mi se više èini da æe se primijeniti ona druga izreka jednog drugog èelnika HSS-a iz '41. koji je rekao "Kada se veliki cucki tuèeju, mali ideju pod stol". Dakle radi se o Maèeku pred Drugi svjetski rat. A ovo nije Drugi svjetski rat ali je zapravo amerikanizacija ili privatizacija pa i ono što spada u javne usluge, zdravstvo, školstvo, socijala i sve drugo zapravo æe biti dopuštena privatizacija. Pa tom na kraju krajeva ide i novi Zakon o zdravstvenog zaštiti i zdravstvenom osiguranju.

NENAD STAZIÆ: Odgovor na repliku Nikola Vuljaniæ.

NIKOLA VULJANIÆ: Da, zašto nismo dobili od Vlade? Možda htio bi biti stvarno dobronamjeran, možda zato jer nije bilo ajde nekakvog zaokruženog dokumenta pa nije bilo vremena, pa nije bilo ljudi da sastave, možda. Ali ako to traje dvije godine pa da Vlada ne osjeæa potrebu da u Parlamentu raspravi neke svoje dileme, neke je imala Vlada dileme, nije sve bilo jasno i po ravnom putu, imala je nekakve zakoèice, neke dileme, da nije osjetila potrebu da raspravi u Saboru, to mi je, ajde recimo malo èudno.

Taj naèin koji ste spomenuli kako europski parlamentarci dolaze do toga, pitao sam ih. Mislim to je stvarno tako i to je zapravo smiješno. Zapravo smiješno da èovjek mora uæi u neku sobu, potpisati dokument da neæe nikakve bilješke raditi o onda dobije nešto proèitati, kada to dobije iziðe van pa osjeæaš se kao u James Bond filmovima. A rade za tvoje dobro. Pa kako sada? Pa valjda ti ljudi koji sjede u Europskom parlamentu su dovoljno odgovorni da neæe to iznijeti van i dati novinarima. Ja jednostavno mogu prihvatiti neki drugi rezon. Hvala.

NENAD STAZIÆ: Druga replika Srðan Gjurkoviæ.

mr. SRÐAN GJURKOVIÆ: Hvala lijepa potpredsjednièe Hrvatskoga sabora.

Poštovani kolega, danas smo oèito ovdje u Hrvatskom saboru neovisno o uri, odnosno satu, skloni defetizmu, šokiranju javnosti s bilo koje strane.

Pa ste vi se pridružili tome s krajem Hrvatske suverenosti. To je .../Govornik se ne razumije./... ovakvi kraj je Hrvatske suverenosti, gotovo. Ma šta je gotovo? 8, 9 rundi pregovora je napravljeno. Biti æe ih još.

Postoje strateške smjernice od 9. listopada 2014. zemalja èlanica Europske unije. Rade se pregovori, idu informacije i prema zemljama èlanicama i u uvodu smo èuli i od kolege Lesara i u Rimu su nacionalni parlamenti zauzimali određene stavove, traže više informacija i hrvatska Vlada isto se drži èvrsto one jasne èinjenice šta je nadležnost EU-a za trgovinsku politiku a što su meðunarodni sporazumi. To su procesi i procedure.

Naravno da ne može 28 èlanica pregovarati kao da još sa 50 zemalja, odnosno država, Sjedinjenih Amerièkih Država pregovora. Pa kada bi to završilo? Nikad. Postoje okviri, sjedi se, razgovara se, pregovara, izvještava, informira. To je proces. Ali ono što je kljuèno, gdje su najvažnije, najdemokratskije zemlje? U Europi, u Americi. Gdje su najveæe demokracije ne samo civilizacije? Gdje su najjaèa gospodarstva, najdominantnija? Pa naravno da trebaju suraðivati, naravno da

trebaju skidati barijere. Kada i koliko? Vidjeti æemo. Ali to ne može biti kraj suverenosti nego poèetak novog razvoja bez zaduživanja i bez deficita e to je TTIP, to je razvoj.

NENAD STAZIÆ: Odgovor na repliku Nikola Vuljaniæ.

NIKOLA VULJANIÆ: Zaštiti me Bog amerièke demokracije. To si saèuvajte za kuænu uporabu, ja mislim da nikome u Hrvatskoj ne treba. Amerika je najdemokratskija zemlja na svijetu za Amerikance koji žive american way of life. Ne za nas.

Govorite o crnilu, pa ja mogu prihvatiti to mi je neki dan isto ovdje netko rekao da sa puno cinizma govorim, ali to je posljedica iskustva znate. Nakon određenih iskustava èovjek stvarno poène cinièno gledati na stvar. Kada se jedanput opeèete, drugi put, treæi put, onda vam više pegla nije simpatièna. Kada vas prevare jedanput, drugi puta, treæi put pa onda vam i prevaranti nisu simpatièni.

A što se tièe Hrvatske suverenosti a dajte mi recite a što je to još ostalo osim ove naše prièe u 8 sati naveèer u Hrvatskom parlamentu? Ne znam.

[Nastavak: 2. dio](#)